

E P T A H E L S I N K I

39. EPTA KONFERENCIA, 2017. augusztus 10-13

Mint ismeretes, az Európai Zongoratanárok Szövetsége minden évben másik országban tartja éves összejövetelét, amelyet konferencia, sokszor nemzetközi verseny is kísér. Az ez évben, Helsinkiben megtartott konferencia témája az inspiráció, az inspirálni tudás fontosságát helyezte fókuszba,

Inspiráció

A TANÍTÁSBAN, TANULÁSBAN ÉS ELŐADÁSBAN

címmel. A konferenciának a Helsinki Zenei Konzervatórium adott otthont, szervező bizottsága hét tagú kollektíva volt.

A finn EPTA elnöke, *Katarina Nummi-Kuisma* fogta össze a különböző eseményeket, aki, bár a tavasz folyamán súlyos balesetet szenvedett, lábtörése ellenére a konferencia minden napján délelőtt, délután és este egyaránt jelen volt.

Katarina Nummi-Kuisma

Konzervatórium, a konferencia helyszíne

Finnország népessége körülbelül 5.5 millió, a finn EPTA kicsit több mint 140 tanárt tömörít. A kézbe adott névszerinti lista alapján a tanárok több mint kétharmada részt is vett a konferencián. Emellett 29 ország képviselői, sőt jelentős mértékben tagjai is eljöttek meghallgatni az előadásokat. Az európai országok mellett Kanada, USA, Mexiko, Argentína, Kína is nem kis létszámmal képviseltette magát. Ha valakit a konferencia részletesebben érdekel, programfüzetét megtalálhatja az Interneten a következő cím alatt.

www.eptafinland.fi

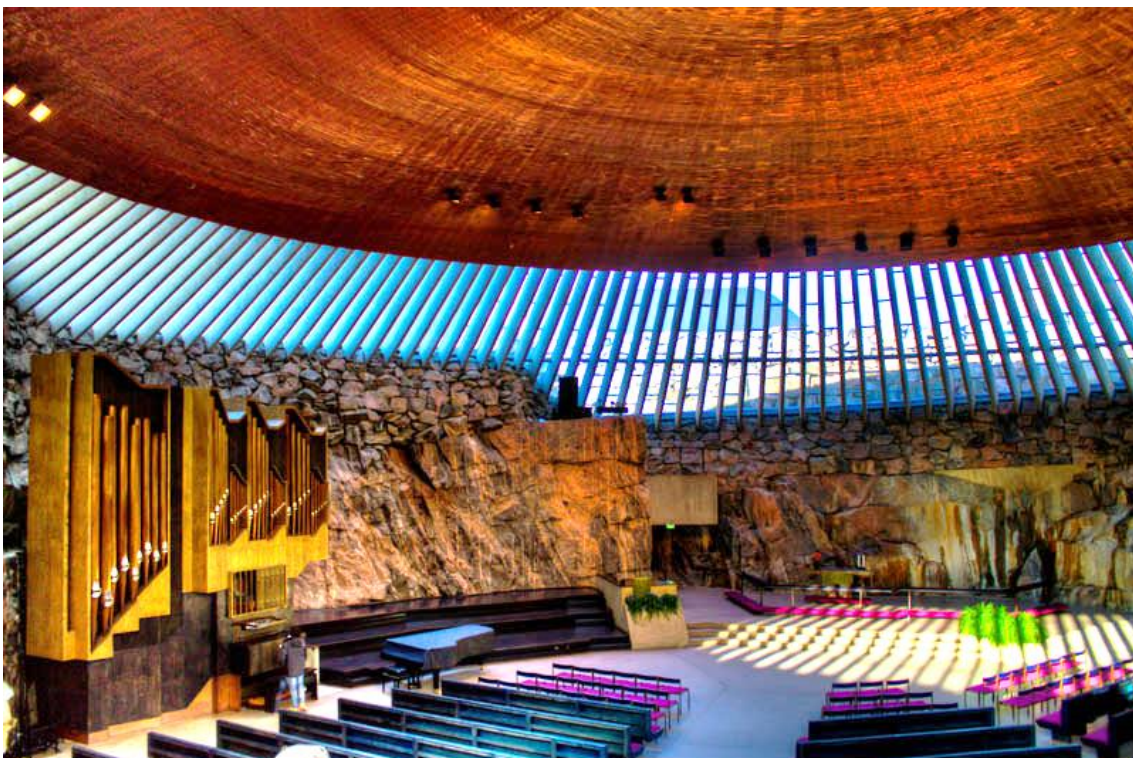
Finnország szívesen vállalta a konferencia rendezését, mert 2017-ben ezzel is ünnepelte függetlenné válásának 100 éves évfordulóját. A program rendkívül sokoldalú volt, a zenélést számtalan oldalról és megközelítés móddal lefedte, megvilágítva a csecsemők zenébe beavatásán át az átlagos képességű növendékek tanításáig, a csoportos muzsikálástól a tanárok oktatásáig a legkülönbözőbb témaköröket. Miután a sok előadó miatt párhuzamos szekciókat szerveztek, több előadást lehetetlen volt meghallgatni.

Két nagy teremben árúsítottak kotta és könyvkiadó vállalatok. Ezekbe a termekbe belépni is nehezen lehetett, annyi volt az érdeklődő és vásárló. A könyvek között egyik legkülönlegesebb az amerikai származású **Neil Rutman:**

Stories, Images, and Magic from the Piano Literatura című kiadványa volt, melyet a könyv Szerzője személyesen, előadásában is bemutatott. A könyv eredeti idézeteket tartalmaz Bach-tól Weberen át - 36 zeneszerzőtől, melyek írásos bizonyítékok, hagyatékok alapján felfedik azt a fantázia világot, amely egy kompozíció megszületését a zeneszerzőben megelőzte és befolyásolta. Ritkaság számba menő kutató munka előzhette meg a megjelenést, melyet a kritika is ily módon méltatott. A könyvet, pedig szép számmal volt belőle, alig 10 percig lehetett csak kapni. Szerencsére Interneten megrendelhető, ajánlom figyelmébe mindenkinek, akit az ilyen témakörök érdekelnek.

A konferencia második napjára polgármesteri meghívást kaptunk a kikötő melletti festői környezetben lévő Helsink-i Városházára, ahol a polgármester asszony köszöntőjében elhangzott egyik mondatát azt hiszem, mindenki magával vitte: *"Finnország sokat és szívesen áldoz a kultúrára, a felnövekvő nemzedék nevelésére. Ezért különleges öröm számomra a kultúra nevében összegyűlt nemzetközi társaság tanácskozásának képviselőit itt üdvözölni!"**

Az előadások folyamán bőséggel megismerhettünk kortárs finn zongoradarabokat is. Egy ilyen hangverseny különleges helyszínét egy építészeti egyedül álló sziklába épített templom biztosította.

Sziklatemplom

Statisztikai adatokat tudtunk meg arról, hogy egy szervezet adatai szerint, kiadatlan művekkel együtt közel 40.000 zenekarra és szóló hangszerre írott finn kompozíció található nyilvántartásukban.

Sok mindenről lehetne beszámolni, mert a konferencia egész tematikája élményt nyújtott. Feltűnően sokan beszéltek (a világ legkülönbözőbb tájairól!) az improvizáció tanításáról és fontosságáról. Szeretném azonban felhívni a figyelmet két számomra különösen kiemelkedő előadásra: egy pedagógiai zenei vállalkozásra, valamint egy kanadai egyetem csecsemőkkel, kisgyermekkel foglalkozó neuropszichológiai kutatásaira.

Eeva Sarmanto-Neuvonen

Boldog állatképek zongorára (és zenekarra) címmel 1991-ben egészen kezdő zongoristák számára két szerző – *Eeva Sarmanto-Neuvonen & Leena Miikkulainen* tollából megjelent egy Finnország-szerte rendkívül népszerű kiadvány, melyet 2011-ben zenekari kísérettel látott el *Pekka Jylhä*. Különböző zeneiskolákból kiválasztott növendékekkel, több mint fél éven át tartó előkészítő munkával bemutattak egy nagyszabású összeállítást, gyermek előadó zongoristákkal és fiatal növendékekből álló kamara együttesel.

Az amatőr felvételen panorámaszerűen látható ennek a hatalmas vállalkozásnak képe.

Dr. Midori Koga

A záró előadást egy kanadai egyetem zongorista professzorától *Dr. Midori Koga*-tól hallhattuk, aki részletesen beszámolt két egyetem kutatásainak, kísérletezéseinek arról az eredményéről, mely bizonyítja, hogy a csecsemők „csodálatra méltó dallami és ritmikai képességekkel jönnek a világra, de sajnálatos módon ez elvész, ha nem foglalkoznak időben fejlesztésükkel. A tudósok régóta tudják, hogy az agy „huzalozott” a nyelvi megértésre, és most bizonyítani látszik, hogy ugyan ez érvényes a hangok nyelvezetére is.” Az előadó

video felvételeken példákkal bizonyította ennek bámulatos igazságát. Midori Koga előadásának második felében a szolfézson, a relatív szolmizáción keresztüli zenei megértést, annak többféle játékos megjelenítését mutatta be. A kísérletek folyamán a kottaolvasást kisgyermekkel nem szárazon, intellektuális úton sajátíttatják el, hanem többféle ötlettel, színesen, vizuálisan megjelenítve a megtanítandó feladatot. Dalcroze-t idézte, miszerint „nem elég, ha a gyermek a zenét csak az ujjain és a hallásán keresztül ismeri meg, a mozgáson keresztül egész fizikai lényét is be kell vonni a megismerés folyamatába”. A videokon láthattuk, hogy az énekléssel együtt a játékoság hogy vezet el rendkívül egyszerűen a kotta olvasás megtanulásához, hogyan lehet szemléletesen megtanítani a vonalrendszert, a hangok időtartamát, hangköz távolságokat stb. Betekintés nyerhető ezekbe a kutatásokba a következő linken keresztül:

www.themusiciansbrain.com **

A sűrű programmal teli három napos esemény utolsó negyed órája „*Ellopott rapszódia*” címmel egy rendkívül szellemes ötlettel zárta be a 39. EPTA Konferenciát. Idéző jelbe tett célja volt a „mai fiatalság elvadult és meg nem értett világa” és az őket sokszor meg nem értő, állandó kritikával bíráló „vaskalapos, idősebb” tanár generáció bemutatása humoros keretben, melynek végén a konfliktus megoldódik egy, a tanárok felé tett őszinte, szívhez szóló köszönő gesztussal.

Az „Ellopott rapszódia” szereplői
Tarmo Peltokoski (zongora), Samuel Erikson (klarinét), Leevi Ollila (professzor)
<https://youtu.be/fw77EhaF9Ko>

A linken ennek a 15 perces előadásnak egyik korábbi felvétele látható

*

A résztvevők között megismerkedtem egy Lappföldön tanító magyar származású tanárnővel, *Diószegi Tóth Ágnessel*, akitől személyes tapasztalat alapján részleteket tudhattam meg az olvasmányaimból ismert kiváló és sikeresnek ítélt finn oktatási rendszerről. Beszélgetésünkkel szeretném ezt a konferenciáról készült rövid beszámolót befejezni.

Diószegi Tóth Ágnes 1987-ben végzett az LFZE Debreceni Tanárképző Intézetében, zongora és szolfézstanári szakon, majd a Vienna Konzervatórium Hong-Kongba kihelyezett tagozatán csecsemő és kisgyermekkorai zenei nevelésből tett vizsgát.

A Tanárképző elvégzése után két évig Budapesten a II. kerületi zeneiskolában tanított, majd három tanévet Görögországban. A kétféle zenei nevelési kultúra különbözőségének hatására érlelődött meg benne az elhatározás, hogy több helyen is megismerje a különböző zenei nevelési rendszereket. Igyekezett minél több országban 2-3 évet tanárként eltölteni, hogy ezek módszerét, eredményességét, hiányosságát, össze tudja vetni a Magyarországon elsajátított Kodály módszerrel. Jelenlegi tanítási gyakorlatában a végeredmény: Kodály-Orff-Dalcroze nevelési koncepcióinak együttes alkalmazása, a szerint, ahogy arra a gyermek zenei nevelésének éppen szüksége van.

Hogyan kerültél ki tanárként ennyi országba?

D. Tóth Ágnes

A Marczibányi téri iskolában tanítottam külföldi növendékeket is, és megtapasztaltam, hogy a magyarokhoz hasonlítva mennyire másfajta felkészültséggel rendelkeznek. Ez felkeltette az érdeklődésem. Akkoriban működött Budapesten egy olyan koncertiroda, amely művészek és művésztanárok menedzselésével foglalkozott. Benyújtott kérvényem alapján kerültem Görögországba, majd később az internet korszak kinyitotta az álláskeresés lehetőségét számomra. Utazásaim és kutatómunkám során a más-más fajta feladatnak megfelelés rengeteg nehézséget hozott az életembe.

Közép Európán kívül a zenei oktatást magán intézményekben / studiókban/ vagy az iskolai órarendbe beiktatott fakultatív hangszeres órák alkalmával végzik, teljesen eltérő követelmények szerint, és a magyar zeneiskolai rendszertől teljesen eltérő vizsgarendszerrel. E rendszerek tanulmányozása országról országra komoly kihívást jelentett számomra, mivel minden országban a helyi népzene alapjaira komponált műveket, valamint a népdalokat meg kellett ismernem, sőt meg is kellett tanulnom.

Összegezve mégis azt mondhatom, hogy nagyon szerencsés zenepedagógus vagyok, mert különböző országok gyermekeit taníthattam, de tőlük életre szóló tudást is kaptam. Mondhatom, hogy tanári tapasztalataimat felhasználva, ennek alapján Hong-Kongban óriási sikerem volt! De ennek részletezése beszélgetésünk témája miatt nem szükséges.

Soha nem akartál Magyarországra visszajönni?

Évek múltán szerettem volna haza menni, otthon tanítani, de sajnos mindenhol elutasították a kérvényem, ugyan azzal az indokkal: „ha ilyen sikeres vagy, maradj ott.”

Hol tanítottál, milyen országokban?

Az országok sorrendben: Magyarország, Görögország, Finnország/Nurmes, Ausztrália/Brisbane, USA, Ausztrália/ Adelaide, Hong Kong, Dubai, Finnország/Sodankylä.

Sokan kérdezték már, hogy ilyen tartalmas és változatosan pergő élet után hogy vagyok képes az Északi Sarkkör felett 138 km-re a teljes nyugalom világában élni és dolgozni.

Annyifélelét láttam, érdekes munkakörülményekben oly sok iskolában és stúdióban dolgoztam, utaztam, (olyan is volt, hogy 10 órát tanítottam minden nap egy héten keresztül), de ilyen nyugalmas munka és életkörülményem sehol sem volt. Ilyen szociális hálóval védett munkavállalói jogrendszert egy országban sem tapasztaltam.

Finnországban értékelik és megbecsülik a tanári munkát. Itt is zeneiskola - rendszer van ugyan úgy, mint Magyarországon. De valahogy itt jobban az életre nevelnek. Szeretem, hogy nem kell agyondolgozni magam. Ha kívánnám, vállalhatnék több órát, de itt egy tanár nincs rászorulva arra, hogy plusz munkát végezzen. A felsőbb szervek figyelnek arra is, hogy a nyári szünetben feltöltődjék az ember energiával, amit egy havi extra fizetéssel támogatnak is. Itt nem kémkednek, nem furják egymást a kollégák, hagynak élni, dolgozni, alkotni és ehhez minden létező támogatást megkapunk. A finnek felismerték azt a tényt, hogy ha a pedagógus nyugodtan, remek körülmények között oktatja a felnövekvő generációt, az minden tekintetben hasznára válik a finn társadalomnak. Ha a pedagógus nem frusztrált, hanem a körülményeivel elégedett, akkor ezt sugározza a tanítványai felé. Ennek következtében a gyermekek is sokkal jobb és értékesebb munkát tudnak végezni.

Még egy rövid kérdés: hogy viszonyulnak Finnországban a versenyekhez?

A finn nevelésben nem erőltetik ezt. Mindég kivárják azt az időt, amikor a tanuló saját maga szeretne egy megmérettetésre elmenni. Minden tekintetben a gyermek dönt. Itt nem gyorsítják versenyekkel egy gyermek érési folyamatát. Mégis, a diploma megszerzésének idejére a zenére született emberek remek muzikusokká válnak. A végeredmény a finneket igazolja. Itt Finnországban gyermekkorban nem a lexikális tudást tekintik a legnagyobb értéknek, viszont már az elsős gyereket is tanítják az életvitel dolgaira, problémák megoldhatóságára, és az önállóságra. Mire a gyermekek befejezik az általános iskolát, addigra tudnak egyedül kérvényezni, tudják az adórendszer működését, fel vannak készítve interjúkon való részvételre, álláskeresésre,

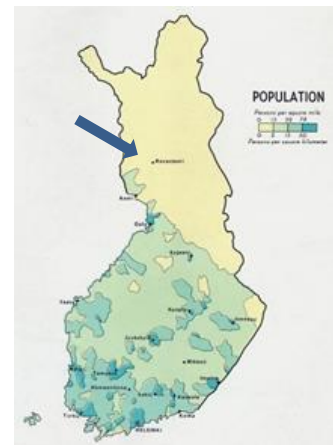
takarékoskodásra, szóval mindarra, amire szükségük lehet az életben. Ezt utazásaim során egyetlen egy országban sem tapasztaltam.

A rendkívül mozgalmas tanári multam utolsó szakaszához a fentiek alapján talán érthető, hogy Finnországot választottam, és itt is szeretnék maradni.

A Lapin Musiikkiopisto néven működő lappföldi zeneiskolában tanítok.

Finnország legnagyobb tartományi területét felölelő Lappföldön a központi zeneiskola Rovaniemiben van.***

Ez óriási terület lévén 3 kihelyezett zeneiskolát működtetünk, Pelloban, Posioban, melyben zongorát és kamarazenét tanítok és Sodankyläben, melynek igazgatója vagyok, valamint zongorát, kamarazenét és korrepetíciót is tanítok. Itt, Sodankyläben a tanulók száma 60 fő.

Finnország térképe

A tanszakok melyen belül a gyerekek tanulnak:

zongora, fuvola, harmonika, hegedű, gitár, csello. Működtetünk ezen felül zenei előképző osztályt is 6 évnél fiatalabb növendékeknek. Budapesti viszonylatban ez a növendékszám bizonyára nem tűnik soknak, de Finnországnak ezen a területén ez a szám egy kihelyezett iskolát alapul véve egészen magas.

Érdekességként megemlítem, hogy mivel a lakosság óriási területeken él, nagyon szétszóródva, teljesen természetes módon távoktatásban is tanítok. Ez a módszer Lappföldön honos, a főváros környékén ezt nem alkalmazzák.

Hogy történik ez?

Internetkapcsolatban egy kivetítőn látom a tanulót, miközben a másik városban a tanuló szintén lát engem. A zongoraórát így virtuális üzemmódban tartom. Nem kell sem nekem, sem a tanulónak utaznia az óra miatt. Természetesen kéthavonta személyes órát is tartok, és ekkor megbeszéljük a részleteket és a továbbiakat. Bevallom, amikor idejöttem ez számomra is megdöbbentő volt, de az idő igazolta, hogy a tanóra így is működik.

Finnországban minden iskola, bárhol is legyen az, mind technikailag mind hangszerileg ugyan olyan módon fel van szerelve, mint a fővárosban vagy környékén.

Minden zeneiskola modern berendezéssel működik, a tantermek tágasak, légkondicionáltak. A hangszereket évente többször hangolják, átvizsgálják.

Zenetanárok az Önkormányzattól Ipad-et kapnak billentyűzettel, valamint szolgálati okos telefont, korlátlan használattal. A teljes iskolai adminisztráció, jelenléti napló, vizsgajelentkezés, vizsga adminisztráció Interneten keresztül működik, amely rendszer egy részéhez a tanulók szülei is betekintést nyerhetnek, és bármilyen ügyet ezen a rendszeren keresztül intézhetnek.

Nagyban megkönnyíti a tanárok életét ez a rendszer, mert az összes adminisztrációt valójában a számítógép végzi helyettünk. A működéshez elengedhetetlen szuper gyors Internet mindenhol ingyenesen biztosított.

A központi iskolában, Rovaniemiben havonta egyszer személyes értekezletet tartunk. Az természetes, hogy az utazásokhoz, értekezlet-, külsős koncertek-, vizsgák-, más iskolában tanításhoz az Önkormányzat által fizetett bérautóval közlekedünk. Tehát elmondhatom, hogy ha Sodankyläből munkavégzés céljából kiteszük a lábunkat, mind az autót, mind az üzemanyagot a munkaadó fizeti.

Az iskola minden tanárnak évente biztosít lehetőséget a szakmai fejlődésre.

Ebben az évben a zongora tanszak mind a nyolc tanára részt vesz itt a Helsinkiben megtartott EPTA Kongresszuson. Az iskola minden tanárának fizette a részvételi díjat, a retur repülőjegyet Rovaniemi és Helsinki között, emellett négy éjszakát egy belvárosi gyönyörű hotelben, természetesen reggelivel. Ha növendéket viszünk bárhova, akkor is fizetik a tanár teljes utazását, szállását.

Egy tanár minden támogatást megkap munkája elvégzéséhez és semmit sem várnak el ingyen. Ilyen körülmények között nem igen dolgoznak tanárok máshol a világban. A gazdag országokban a tanárt nem igen becsülik, minden erejét kihajtják a profit érdekében. A szegény országokban pedig az anyagiak hiánya határozza meg a tudás megbecsülését. Finnországban óriási az, hogy a megbecsülést soha nem teszik az anyagiak függvényévé.

Bár az utcán nem pálmafák nőnek, hanem fenyőfa, rajta milliónyi ugrádozó kis mókussal, nem koalák futkosnak, hanem rénszarvasok és 8 hónapig gyönyörű fehér hótakaró fedi a tájat északi fényekkel az égbolton, nem morajlik a tenger a horizonton, ennek ellenére én semmiképpen nem cserélnék más hellyel és főként más munka körülményekkel. Úgy gondolom, tanárnak lenni Finnországban megtiszteltetés és nagyon megbecsült hivatás.

Az én célom a gyermek önkifejező képességének fejlesztése, és nem a szigorú tantervi követelmények merev alkalmazása. Rávezetni a gyermeket arra, hogy élvezze a zenét, és az így megélt, gazdagodott saját érzésvilága az élet más területein is könnyebben sikerre vigye.

Ágnes, köszönöm az élményszerű és nagyon tanulságos beszámolódat!

A következő EPTA konferencia 2018-ban Máltán lesz, 2019-ben Ausztriában, 2020-ban Németországban. A konferenciák nyelve angol, hallgatóként bárki részt vehet, bár önköltséges és meglehetősen költséges az utazás, szállás és ott tartózkodás is.

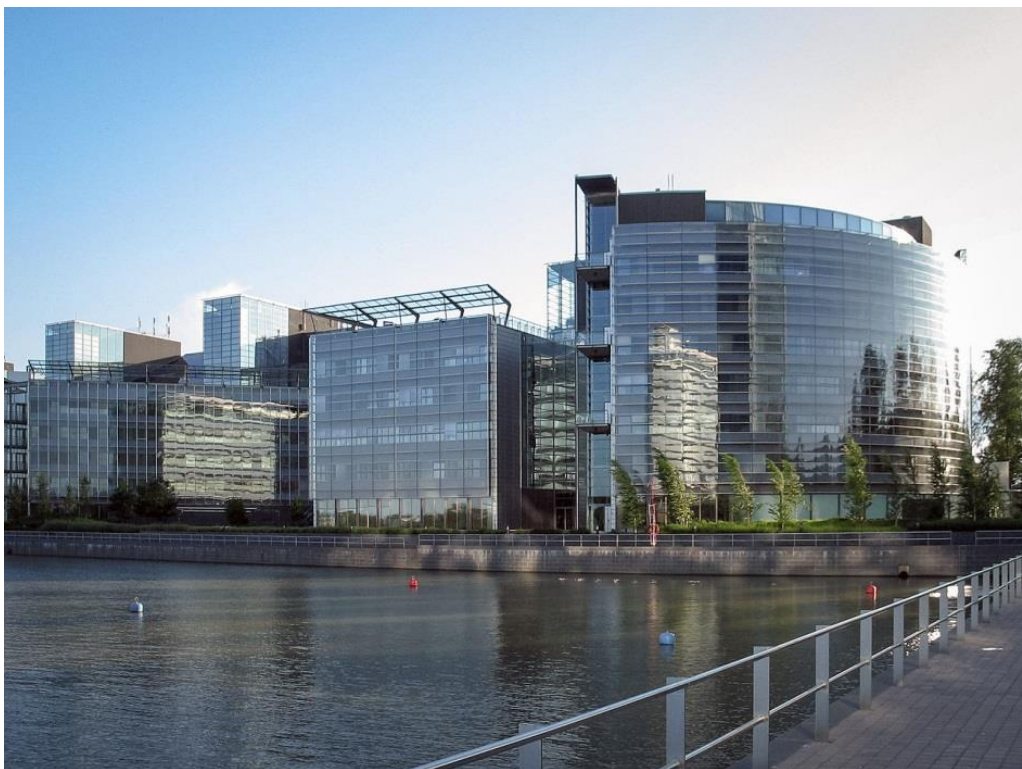
Városképek (Wikipedia)

Sibelius emlékmű

Helsinki katedrális,
Sziklatemplom (lásd: fent),

Nokia központ,

Zenei események plakátjai:

Dubaj, Málta, Belgium

lábjegyzetek:

* Meg kell említenem, ez a fogadás más miatt is emlékezetes maradt. A köszöntőt követően ugyanis izgalmas összetételű *salátákban bővelkedő* ételeket vonultattak fel, melyeket többszörösen megtöltött tálakkal pillanatok alatt újra és újra tele töltve kellett felszolgálni. (Nem pogácsa, nem sütemények, nem húsféle!)

** *Lois Svard* kutató, Pennsylvania weboldala. A két egyetem, ahol ezek a kutatások folynak: *University of Toronto, Bucknell University, Pennsylvania*

*** A térképen egyetlen jelölt város Rovaniemi. Ágnes elmondása szerint ezen a tájon lakik a **Mikulás** is, az év minden napján piros ruhába öltözve, nagy szakállal jár. Néhány embernek ez a foglalkozása.

Ábrahám Mariann,
EPTA Hungary, President